

Retouradres: Postbus 11729, 2502 AS THE HAGUE

De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Postadres:
Postbus 11729
2502 AS THE HAGUE

Bezoekadres:
Bezuidenhoutseweg 27-29
2594 AC THE HAGUE

T +31 70 - 347 88 71
@ info@nogepe.nl
www.nogepe.nl

KVK 27095808
BTW NL 0044.65.295.B01

Datum	20 mei 2021	Contactpersoon	Michiel Hendrickx
Referentie	2104-0007 v1.0	Telefoon	+31 70 - 347 88 71
Onderwerp	Brief NOGEPA aan informateur	E-mail	michiel.hendrickx@nogepe.nl

Geachte mevrouw Hamer,

Aardgas vormt een essentieel onderdeel in onze energiemix. Huishoudens en de industrie in Nederland zijn nu en de komende decennia zeer afhankelijk van aardgas. Volgens de laatste berekeningen van het PBL in de Klimaat en Energieverkenning (KEV) van 2020 hebben we in 2030 nog jaarlijks 32 miljard kubieke meter (Nm³) aardgas nodig, zelfs als we de doelen zoals gesteld in het Klimaatakkoord voor die periode tot 2030 halen. Daarbij heeft Nederlands aardgas de absolute voorkeur boven geïmporteerd gas.

Gaswinning uit Nederlandse kleine velden is beter voor het klimaat, de economie, werkgelegenheid en leveringszekerheid dan het importeren van aardgas. Daarnaast kan een deel van de aanwezige gasinfrastructuur, kennis en expertise van de diepe ondergrond worden ingezet voor de energietransitie.

In 2020 kwam 12,5 miljard Nm³, oftewel 30% van het gebruikte aardgas in Nederland uit de kleine velden. In totaal kan de gaswinning uit de kleine velden over de periode 2021 tot 2050 leiden tot een te produceren gasvolume van 170 tot 232 miljard Nm³. Nederlands gas kent een ca. 30% lagere CO₂-emissie dan geïmporteerd gas en levert aardgasbaten op van €9 tot €37 miljard voor de Nederlandse Staat.

Gezien het belang van Nederlands aardgas uit kleine velden vragen de Nederlandse Olie en Gas Exploratie & Productie Associatie (NOGEPA) en haar leden u bij de vorming van het nieuwe kabinet de volgende vijf onderwerpen te agenderen:

1. **Stimuleer binnenlandse gaswinning**, daar waar het veilig en verantwoord kan, en ondersteun nieuwe ontwikkelingen in woord en daad. Een effectieve en efficiënte omgang met de vergunningverlening schept meer duidelijkheid voor alle betrokkenen;
2. **Bied een stabiel en betrouwbaar ondernemingsklimaat**. De investeringsaftrek (van 25 naar 40% voor offshore investeringen) is een stap in de goede richting. Het is echter belangrijk om het Nederlandse investeringsklimaat structureel te vergelijken met dat van andere Noordzee-landen en te zorgen dat de Nederlandse projecten niet 'van de investeringsladder vallen' omdat het aantrekkelijker blijkt om bijvoorbeeld in het Verenigd Koninkrijk of Noorwegen te investeren;
3. **Zorg voor een helder, transparant en voorspelbaar vergunningsproces met naleving door de overheid van de huidige wettelijke termijnen voor vergunningverlening**. In de praktijk kost het verkrijgen van een vergunning in Nederland op dit moment namelijk 2 à 3 keer zo veel tijd als in het buitenland;

4. **Investeer een deel van de gasbaten direct in de lokale energietransitie** daar waar nieuwe projecten ontwikkeld worden. Dit vergroot het draagvlak onder bevolking en bestuur, en versnelt de lokale energietransitie. Alle bij de gaswinning betrokken partijen moeten zich maximaal inzetten om het draagvlak voor gaswinning te vergroten en de eventuele zorgen bij bewoners weg te nemen. De leden van NOGEPA spannen zich hier al voor in en blijven dat ook doen;
5. Zet in op **een optimaal hergebruik van de bestaande infrastructuur**, zodat dit een springplank vormt voor de ontwikkeling van duurzame energie (zoals waterstof, CO₂ transport en opslag, en aardwarmte). Hiermee worden de klimaatdoelen eerder gehaald. Naast tijd, scheelt het ook nog eens aanzienlijk in maatschappelijke kosten voor de energietransitie.

Bijgevoegd vindt u een uitgebreide uiteenzetting van bovenstaande punten. Mocht u of de deelnemende partijen aan de Kabinetsformatie hier nog verdere vragen over hebben of hier met de sector inhoudelijk over van gedachte wisselen, dan zijn wij daar uiteraard bereid toe.

Met vriendelijke groet,



Arendo Schreurs
Directeur NOGEPA

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Michiel Hendrickx
Public Affairs Adviseur NOGEPA
michiel.hendrickx@nogepa.nl
06 - 184 194 37
www.onsaardgas.nl
www.twitter.com/nogepa

NEDERLANDS AARDGAS UIT KLEINE VELDEN ONMISBAAR IN DE ENERGIETRANSITIE

Nederland zet stevig in op de energietransitie op weg naar een CO₂-vrij energiesysteem in 2050. De Nederlandse Exploratie & Productie sector, verenigd in de Nederlandse Olie en Gas Exploratie & Productie Associatie (NOGEPA), speelt daarin een specifieke rol:

- **Vandaag** door veilig en betrouwbaar Nederlands aardgas te produceren uit kleine velden.
- **Morgen** door inzet van onze kennis en infrastructuur voor nieuwe toepassingen zoals waterstof pilots (waaronder PosHYdon), New Energy Hubs en de transport en opslag van CO₂ in lege gasvelden op de Noordzee.
- **En overmorgen** - als een getransformeerde sector - deel uitmakend van het nieuwe energiesysteem, bijvoorbeeld in de vorm van geothermie projecten, groen gas en de productie, opslag en het transport van waterstof.

Daarmee werken wij als sector dus hard aan de energie voor morgen.

Tijdens deze transitie moet een betrouwbare, stabiele en betaalbare energievoorziening worden gegarandeerd. Ook als de wind niet waait en de zon niet schijnt. Met duurzame energie alleen redden we het voorlopig nog niet, we hebben in de komende decennia met name nog aardgas, als minst vervuilende van de fossiele brandstoffen, nodig. Nederlands aardgas kent een ca. 30% lagere CO₂-uitstoot in vergelijking met geïmporteerd gas uit bijvoorbeeld Rusland of Verenigde Staten. Het is dus een belangrijke schakel

in de energietransitie, draagt bij aan de verduurzaming, leveringszekerheid, betaalbaarheid én betrouwbaarheid van ons energiesysteem op weg naar een CO₂-neutrale toekomst.

Voordelen van Nederlands aardgas

Het winnen van aardgas uit de Nederlandse bodem helpt de energietransitie betaalbaar te houden. Zo kan iedereen in Nederland meedoen aan de omschakeling naar een CO₂-neutrale energievoorziening. Ook NOGEPA voorziet dat er na 2050 geen aardgas meer in Nederland geproduceerd wordt (er zijn dan volgens de meeste scenario's nog wel fossiele brandstoffen nodig in de energiemix¹). In totaal kan de gaswinning uit de kleine velden over de periode 2021 tot 2050 nog leiden tot een te produceren gasvolume van 170 tot 232 miljard kubieke meter (Nm³), waarvan ongeveer 60% op de Noordzee. Dit levert aardgasbaten op van €9 tot 37 miljard voor de staatskas, afhankelijk van de gasprijzen en het daadwerkelijk geproduceerde volume. En met de huidige Nederlandse gasvraag van 38,5 miljard Nm³ per jaar kunnen we ervoor zorgdragen dat in de komende decennia Nederland ook door de binnenlandse productie voor een substantieel deel kan blijven voorzien aan die vraag.

Ondanks alle voordelen van Nederlands aardgas uit kleine gasvelden, merken wij dat deze logische keuze ten aanzien van klimaat, economie en onafhankelijkheid nog steeds geen gegeven is. De voordelen van Nederlands gewonnen aardgas zouden integraal moeten worden meegenomen bij de afwegingen en keuzes op weg naar een CO₂ vrije energievoorziening.

¹ Bijvoorbeeld: World Energy Outlook 2020, International Energy Agency (IEA)

Deze voordelen zijn:

- 1. Klimaat:** Aardgas dat gewonnen wordt uit Nederlandse kleine velden heeft een ca 30% lagere CO₂-emissie dan aardgas dat geïmporteerd wordt uit bijvoorbeeld Rusland, Noorwegen of de Verenigde Staten. In Nederland geproduceerd gas is dus significant minder belastend voor het klimaat dan geïmporteerd aardgas.
- 2. (Kennis)economie:** Een groot deel van de opbrengsten van de gaswinning gaat naar de staatskas (zo'n twee derde) en is daarmee te gebruiken bij de financiering van de energietransitie. Daarnaast levert het werkgelegenheid op en blijft essentiële expertise behouden. Expertise (zoals kennis van de ondergrond) die we tijdens de energietransitie hard nodig zullen hebben. Dit alles creëert direct en indirect duizenden banen in regio's als Drenthe, de kop van Noord-Holland, Groningen en Friesland.
- 3. Geopolitiek:** Door zelf een deel van onze vraag naar aardgas te produceren, zorgt Nederland ervoor zo min mogelijk afhankelijk te zijn in onze energievoorziening door andere landen en hiermee kan dit kabinet invulling geven aan de motie van de Tweede Kamer om de afhankelijkheid te minimaliseren².
- 4. Hergebruik:** De bestaande waardevolle gas-infrastructuur blijft de komende decennia in takt en kan ingezet worden voor nieuwe gaswinning, maar vooral ook voor de energietransitie (via waterstofproductie en -transport, CO₂ transport en opslag in lege gasvelden op de Noordzee, Gas meets Wind, Aardwarmte, Groen Gas, New Energy Hubs, etc.);

Volgend jaar wordt met de winning van aardgas uit het Groningenveld gestopt. Maar dat betekent niet dat in Nederland de gasvraag opeens verdwijnt. Volgens de laatste berekeningen van het PBL³ hebben we zelfs in 2030 nog jaarlijks 32 miljard Nm³ aardgas – per jaar – nodig in Nederland. Een derde daarvan kan worden ingevuld met eigen, in Nederland gewonnen, aardgas uit kleine velden. Om de voordelen van Nederlands aardgas daadwerkelijk te benutten, vraagt NOGEPA om in de komende kabinetsperiode - in woord en daad en met een heldere koers - in te zetten op nationale gaswinning en daarbij een gelijk speelveld te creëren voor gaswinning in

Nederland (incl. het Nederlandse deel van de Noordzee) met het buitenland. Dit is in het belang van het halen van onze klimaatdoelen en biedt economische en geopolitieke voordelen voor Nederland. Hieronder onze belangrijkste uitgangspunten daartoe.

De belastingdruk van de olie- & gassector

Er zijn nog wel eens wat misvattingen, dus hoe werkt het huidige belastingregime voor de olie- & gassector nu echt? Ondernemingen actief in de opsporing en productie van aardolie of aardgas betalen net zoals andere ondernemingen 25% vennootschapsbelasting. Daarnaast dragen zij voortkomend uit de Mijnbouwwet ook nog een zogenaamd Staatsaandeel af van 25%. Samen dus 50%. De overheid ontvangt overigens ook via de staatsdeelneming 50% van de EBN belangen (40%) in een veld. Ofwel, zo'n 67 cent van iedere Euro winst uit de Nederlandse productie van olie en gas uit kleine velden komt ten goede aan de Nederlandse staatskas.

Een aantrekkelijk en betrouwbaar investeringsklimaat

Wat is er nodig om de winning van Nederlands aardgas uit kleine velden aantrekkelijk te maken en te houden? De investeringsaftrek voor gaswinning op zee⁴ (van 25 naar 40%) is zonder meer een stap in de goede richting. Tegelijkertijd is het belangrijk oog te houden voor de concurrentiepositie van de Nederlandse gasindustrie ten opzichte van de landen om ons heen. Investerings- en Nederland moeten namelijk concurreren met investeringen in die landen. Daarom is het belangrijk om het Nederlandse investeringsklimaat structureel naast die van andere Noordzeelanden te leggen en te zorgen dat de Nederlandse projecten niet van de investeringsladder vallen omdat het aantrekkelijker blijkt om bijvoorbeeld in het Verenigd Koninkrijk of Noorwegen te investeren. Daarbij gaat het niet alleen om de kosten, maar zijn duidelijke wet- en regelgeving en voorspelbare en snelle vergunningprocedures minstens zo belangrijk. Tenslotte is de politieke en

² Motie over het minimaliseren van de afhankelijkheid van Russisch gas: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z17413&did=2020D37648>

³ PBL KEV 2020

⁴ Sinds september 2010 kunnen mijnbouwbedrijven die investeren in bedrijfsmiddelen voor de opsporing en winning van marginale gasvoorkomens op het Nederlands deel van het continentaal plat op grond van de Mijnbouwwet 25% van het investeringsbedrag aanvullend ten laste brengen van het bedrijfsresultaat waarover zij hun afdracht van winstaandeel zijn verschuldigd.

bestuurlijke waardering van nationale gaswinning een belangrijk onderdeel van dat investeringsklimaat. In de praktijk kost het verkrijgen van een vergunning in Nederland op dit moment echter 2 à 3 keer zo veel tijd als in het buitenland.

Veiligheid voor mens en milieu

Het belangrijkste uitgangspunt voor het winnen van aardgas is dat het veilig en verantwoord gebeurt. We doen hier geen enkele concessie in, want veiligheid is onze eerste prioriteit. Voor mens en milieu, iedere dag weer. Het risico van boringen wordt vooraf altijd getoetst door onafhankelijke adviseurs als Staatstoezicht op de Mijnen en de Mijnraad. Dit geldt voor gaswinning op land en op de Noordzee.

Draagvlak voor gaswinning uit kleine velden

Gelukkig neemt het publieke bewustzijn van de nut en noodzaak van eigen aardgas toe. Zo blijkt ook uit het recente onderzoek dat onafhankelijk onderzoeksbureau Kantar heeft uitgevoerd in opdracht van NOGEPa⁵. Deze nut en noodzaak is de afgelopen jaren onderstreept door de Tweede Kamer (bijvoorbeeld met instemming van het Noordzeeakkoord⁶, de recente wijziging van de Mijnbouwwet⁷ en het aannemen van de motie over het voortzetten van de offshore gaswinning⁸). Het nieuwe kabinetsbeleid zou hierop moeten worden afgestemd. Niet alleen voor gaswinning op de Noordzee, maar ook voor gaswinning uit kleine velden op land.

Al decennia lang vindt gaswinning uit kleine velden in heel veel velden en delen van Nederland plaats zonder enige vorm van overlast, laat staan schade. Desondanks maken sommige bewoners en decentrale overheden zich zorgen over mogelijke schade aan gebouwen en de natuur bij gaswinning op land. Deze zorgen zijn grotendeels ingegeven door de situatie in Groningen, terwijl de risico's bij kleine gasvelden op land onvergelijkbaar zijn⁹. Ter vergelijking, de omvang van het Groningenveld had een volume van ongeveer 2.900 miljard Nm³ aardgas. In een klein veld zit gemiddeld slechts zo'n 200 miljoen tot 2 miljard Nm³ aardgas (bij aanvang van de productie).

Ook alle bij de gaswinning betrokken partijen zetten zich in om het draagvlak bij gaswinning te vergroten en

eventuele zorgen bij bewoners weg te nemen.

Zo is, naast de al bestaande vrijwillige Gedragscode voor gaswinning op land, geïnitieerd door de sector, het afgelopen jaar door het kabinet de Commissie Mijnbouwschade ingesteld. Deze commissie draagt zorg voor een laagdrempelige, transparante, deskundige en onafhankelijke schadeafhandeling, waarbij de schademelder ontzorgd wordt. En waar de sector haar volledige medewerking aan geeft.

Naast deze inspanningen denken wij dat er nog een aantal stappen moeten worden gezet om de voordelen van Nederlandse aardgaswinning op land te kunnen realiseren:

- Het is belangrijk een breed bestuurlijk overleg te organiseren tussen nationale, regionale, lokale overheden en de industrie over gaswinning op land en de manier waarop de betrokkenheid van de verschillende partijen en het vergunningverleningsproces beter kan worden vormgegeven;
- Onderdeel van dat gesprek moet een andere verdeling van de lusten en lasten zijn bij de ontwikkelingen van nieuwe gasvelden op land. In andere Europese landen gaat per definitie een deel van de opbrengsten van dit soort activiteiten direct naar de regio. Wij zijn van mening dat dit in Nederland ook het geval zou moeten zijn;
- Daarbij zijn wij bereid af te spreken om in het uitzonderlijke en onverhoopte geval zich een bodembeweging voordoet boven een bepaalde magnitude (bijvoorbeeld 3.0 op de schaal van Richter) de productie uit dat specifieke veld te stoppen.

Nu worden bewoners en decentrale overheden in hun ogen wel geconfronteerd met de mogelijke lasten van gaswinning, maar zien ze weinig tot niets terug van de baten. Op deze manier willen wij eventuele onrust wegnemen en garanties geven dat de burger niet het kind van de rekening zal worden, maar juist ook lokaal ziet dat de gassector juist van positieve invloed is op de energietransitie. Vanuit de sector zijn er nu al initiatieven om ervoor te zorgen dat een deel van de opbrengsten terugvloeien naar de regio (zoals bij

⁵ Kantar Eindrapport Perceptie en Draagvlak Aardgaswinning in Kleine Velden: <https://www.onsaardgas.nl/wp-content/uploads/2020/10/Eindrapport-perceptie-en-draagvlak-aardgaswinning.pdf>

⁶ Verslag van een notaoverleg over akkoord voor de Noordzee: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z11649&did=2021D05882>

⁷ Wijziging van de Mijnbouwwet: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?id=2020Z08961&dossier=35462>

⁸ Motie over voortzetten van gasproductie op de Noordzee: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z04861&did=2020D10121>

⁹ TNO Rapport Seismiciteit onshore gasvelden Nederland: https://www.nlog.nl/sites/default/files/final_tno_2016_r10164_incl_bijlagen.pdf

het pilotproject Ternaard). De sector zou graag structurele afspraken maken met dit kabinet en lokale bestuurders over de wijze waarop een deel van de opbrengsten uit nieuwe gaswinningsprojecten op land kan worden ingezet voor de regio. Dit kan bijvoorbeeld door middelen onder te brengen in een gebiedsfonds en lokaal in te zetten voor het faciliteren en versnellen van de energietransitie. Dit kan ook als voorbeeld dienen voor alle lokale energieprojecten (windparken, zonneweides, kernenergiecentrales) waarbij de omgeving direct meeprofiteert van de energieprojecten in hun omgeving.

Concluderend

Iedereen in Nederland spant zich in voor de energietransitie. Ook wij want we hebben aardgas de komende decennia nog nodig. Gaswinning uit de Nederlandse kleine velden, op land en op de Noordzee, draagt bij aan een beter klimaat, een betrouwbare energievoorziening en versterkt de Nederlandse en de lokale economie. Waarborgen ten aanzien van de geringe risico's op schade voor mens en milieu zijn ingebouwd. Maar daarnaast gaan wij graag in gesprek over aanvullende inspanningen zoals hierboven beschreven, omdat dit volgens ons bijdraagt aan de uitgangspunten van een veilige en verantwoorde sector.

Wij roepen dit kabinet dan ook op tot het volgende:

- Daar waar het veilig en verantwoord kan, zowel gaswinning op land als op zee te stimuleren en nieuwe ontwikkelingen toe te staan;
- Een stabiel en betrouwbaar ondernemingsklimaat waarbij de overheid gaswinning op land en op zee ondersteunt en daarmee ondernemingen uitnodigt in Nederland te investeren;
- Een helder en transparant vergunningenproces met naleving door de overheid van de huidige wettelijke termijnen voor vergunningverlening;
- Een andere verdeling van de gasbaten te verwezenlijken, waarbij een deel van de baten wordt geïnvesteerd in de regionale energietransitie, zodat gaswinning bijdraagt aan een versnelling van de verduurzaming van de directe omgeving.
- In te zetten op een optimaal hergebruik van de bestaande infrastructuur, zodat dit een springplank vormt voor de ontwikkeling van duurzame energie en het behalen van de klimaatdoelen (zoals grootschalige waterstofproductie op zee en transport aan land, offshore CO₂ transport en opslag, energy-hubs, groen gas en aardwarmte). Dit scheelt aanzienlijk in tijd en in maatschappelijke kosten.

Gaswinning in Nederland is nodig om de transitie van fossiele naar duurzame energie de komende decennia mogelijk te maken. De sector is graag uw betrouwbare partner op weg naar een CO₂ arme energievoorziening in Nederland.